

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. дпн Кирил Захариев Костов, ЮЗУ „Неофит Рилски
по отношение качествата на дисертация
за присъждане на образователната и научна степен
„ДОКТОР“

област на висше образование **1. Педагогически науки**
професионално направление **1.3. Педагогика на обучението по:**
докторска програма: **„Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“.**

Автор: Костадин Димитров Димитров

**Тема: „ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА В
ОБУЧЕНИЕТО ПО „ТАЕКУОН -ДО“**

Научен ръководител: проф. д. п. н. Веселин Желязков Маргаритов

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед РД -21-120 от 20. 01. 2023 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: „Изследване на технико-тактическата подготовка в обучението по таекуон-до“ за придобиване на образователната и научна степен **‘доктор’ в посочените по-горе** област на висше образование, професионално направление и докторантска програма.

Автор на дисертационния труд е докторант на самостоятелна подготовка към катедрата по „Теория и методика на физическото възпитание“ към ПУ. Представеният от докторант Димитров комплект онлайн материали, както и на хартиен носител, е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

1. молба по образец до ректора за откриване на процедура;
2. автобиография по европейски формат;
3. протокол от предварителното обсъждане в катедрата;
4. автореферат;
5. декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
6. справка за спазване на минималните национални изисквания;
7. списък на публикациите;
8. дисертационен труд;
9. копия на публикациите по темата на дисертационния труд;
10. документ за внесена такса, съгласно Тарифата.
11. комплект документи на хартиен носител от т. 1 до т. 10 — 3 броя;
12. комплект документи от т. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 (евентуално посочване на други документи от т. 5 и 9 на електронен носител) — 7 броя;.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Костадин Димитров Димитров е роден на 05.06.1875 год. Има завършено средно образование в професионална гимназия по електротехника и електроника гр. Пловдив, а висшето си образование завършва в ПУ „Паисий Хилендарски“ като „магистър“ в специалност Математика със специализация „Информатика“ (1994-1999 г.) и като „магистър“ в специалност „Електронна търговия“.

Костадин Димитров е дългогодишен деятел в областта на спорта „Таекуон-до“. От 2003 г до 2007 г. той е председател на комисия по турнирите и състезанията, от 2007 г. до 2013 г. е генерален секретар, а от месец декември 2013 г. до момента, той е Вицепрезидент на Българска Федерация по таекуон-до – версия ITF. От 2003 г. е международен съдия и международен инструктор към Международната Федерация по Таекуон-до /версия ITF/. В дългогодишната си спортна дейност в областта на високото спортно майсторство К. Димитров е бил и многократен републикански шампион и национален състезател на Република България, както и старши треньор на състезатели, които са спечелили над 50 медала от световни и европейски първенства. Носител е също така и на медал „Изключителен треньор в сферата на Таекуондо“. В развитието си е притежател и на 7 –ми дан. Многократно е отличаван в 10-те най-добри треньори на град Пловдив. Неговите добри организационни умения проличават и като един от основните организатори на Европейско първенство по Таекуондо - 2004 и 2012г. и на Световните първенства по Таекуондо през 2006 , 2013, 2015 и 2019 г.

Цялата тази отдаденост на спорта „Таекуон-до“ е и първопричината К. Димитров да се заеме с разработването на своя докторантски проект, като е зачислен за докторант на самостоятелна подготовка към катедрата по „Теория и методика на физическото възпитание“ под научното ръководство на проф. д. п. н. Веселин Желязков Маргаритов.

Ще отбележим също така, че докторант Димитров е и социално активен гражданин. От 2011 г. до момента за известно време е бил общински съветник, след това заместник кмет в район „Централен“ на Община Пловдив и вече трети мандат е кмет на район „Тракия“ в Пловдив, ръководейки цялата изпълнителна дейност на района.

3. Актуалност на тематиката

Проблемът за оптимизиране процеса на тренировка във всеки спорт, включително и в таекуондото, има своето значимо място, както в чисто теоретичен (научен) план, така също и най-вече, в практическата реализация на дейността. Още повече, когато става въпрос за „...едно от най-практикуваните бойни изкуства сред подрастващите както у нас, така и в

чужбина“ **необходимостта** от изследване на технологията и механизмите на тренировъчна и състезателна дейност, както и изработването на „...модели на подготовка, с цел повишаване технико-тактическата подготовка на практикуващите таекуон-до“ е повече от очевидна. /стр. 3/. Както е отбелязано от самия автор „...практикуването на спорта „тайкуон-до“ води до подобряване на редица психически и физически качества, свързани със самоконтрола на тялото“ и способства за постигането на високо ниво на физическа и функционална дееспособност, за по-бързото усвояване на специфичната техника на този спорт и има изключително важна роля за постигане на високи спортни резултати.

В тази връзка, ще отбележим, че разработвания в дисертационния труд на Костадин Димитров проблем за тема: „Изследване на технико-тактическата подготовка в обучението по „таекуон -до“ има своето съвременно звучене и място като изследователска и практико-приложна територия в многостранния тренировъчен процес, реализиран в условията на спортните клубове и училищата.

4. Познаване на проблема

Авторът познава в дълбочина изследвания от него проблем, свързан с необходимостта от създаване на стройна система за подготовка и реализация в областта на таекуондото. Това проличава както от задълбочения анализ на специализираната научна и методико-приложна литература в областта на източните бойни изкуства и в частност на таекуондото, но най-вече и от дългогодишните професионални теоретични и практико-приложни занимания на докторанта в тази област. Това познание авторът е успял да постигне след задълбочен анализ на философската същност на източните бойни изкуства, историята в тяхното развитие и най-вече в прецизния анализ на основните изграждащи компоненти на спорта таекуондо, отнасящи се до психофизическата, техническата и тактическата подготовка на таекуондистта./ стр. 5-62 /. От една страна това говори за добро познаване на изследваната проблематика, а от друга, дава възможност на автора да изрази своето виждане по богатата фактология и нейното творческо интерпретиране.

Бих посочил също така, че всеки опит да се задълбочи не само методико-приложното познание, но и теоретическата обосновка на провеждания тренировъчен и състезателен процес заслужава одобрение и поощрение. Това е и отправната точка от която трябва да се оценява и настоящия дисертационен труд, за който още в началото ще отбележа, че е едно

полезно изследване, подкрепено с реализирането на формиращ педагогически експеримент.

5. Методика на изследването

Избраната от докторант Костадин Димитров комплексна методика на изследване, сполучливо подобрения математико-статистически инструментариум за обработка и количествен анализ на експериментално получените данни, както и цялостната логика и последователност на проведената експериментална работа извършена от него, позволяват на докторанта не само да констатира сегашното състояние на изследвания от него проблем, но и да изгради логично построена методика за подобряване на психофизическата и техническата подготовка на таекуондиста, да я проследи в реалната практика, и да получи отговор на задачите, които си е поставил в дисертационния труд. Всичко това, а и получените и анализирани по нататък в дисертацията данни, ми дават основание да направя заключението, че използваната от автора методика на изследване позволява да се постигне поставената цел и да се реализират конкретните задачи на изследването.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Обемът на дисертационния труд е 155 страници, структурирани в увод, 3 глави, съдържащи текст, 39 таблици и 97 фигури. Прикрепени към дисертационния труд са 11 приложения в обем от 12 страници. Библиографията се състои от 116 литературни източника, от които 101 на кирилица и 15 на латиница. Списъкът на авторските публикации включва 3 заглавия.

В глава първа („Теоретическа обосновка“ – 59 стр.) се разглежда и анализира съществуващата наша и чуждестранна литература по изследваната проблематика. Направения анализ на историческите аспекти в произхода и развитието на източните бойни изкуства и в частност таекуондо, както и на същността и ролята на психофизическата подготовка на състезателите /бойците“/ са много добра основа за планиране и реализиране на дисертационното изследване. Сполучлива е и аргументацията на мотивите за разработването на тази тема с цел създаване и апробиране на модели за психофизическа и техническа подготовка на таекуондистите и повишаване степента на тяхната комплексна подготвеност.

Доста сполучливо са разгледани и систематизирани причините за възникването на бойните изкуства в частност таекуондото, и на основата на факти те са определени „...като средство за самоотбрана, претърпели своето развитие и от първични движения за водене на бой са стигнали до усъвършенствани системи не само за самозащита, а вече като отделни

спортни дисциплини или средства за физическо и психическо здравословно развитие, като посочва, че „...пътят за развитие на отделните бойни изкуства е чрез академично доказани методи, основавайки се на фактология, изследвайки различни показатели и намирайки научен подход за тяхното подобряване“.

Доста предизвикателно докторантът е поставил на дискусия реторичният въпрос дали е „Таекуон-до – спорт или бойно изкуство?“. В тази връзка е трябвало докторантът, според неговия опит, познания и посветеност, да заеме доста по ясна и категорична позиция в отговора на този въпрос. Освен това в тази част от дисертацията е проявена в известна степен разточителност, която затруднява читателя в ориентирането му за ролята на отделните структурно-изграждащи компоненти в спорта таекуондо. Това се отнася в по-голяма степен при интерпретирането на психическата и физическата подготовка /стр. 17-42/ и в по-малка степен при техническата и тактическата част в подготовка на таекуондиста /43-58 стр./.

Във втората глава (10 стр.), в своята логична последователност, са представени методологическите характеристики на изследването и неговите организационно-времеви параметри. За написаното в тази глава ще посочим, че тя е съобразена с изискванията за подобен род научни разработки, където се описва последователността на извършената изследователска работа във времеви и организационен порядък. В структурно отношение е спазена логиката на изложението, като се посочва целта и задачите на изследването, хипотезата, като и изследователските методи /педагогически и функционални тестове, анкети, математико-статистически методи/ с които е събрана и обработена първичната емпирична информация. Авторът се е справил сравнително добре с изясняването и формулирането на тези задължителни методологически параметри на всяко едно научно изследване. Според мен, задачите на изследването могат да се окрупнят. Записаната, като шеста задача, е по скоро средство за обработка на емпиричен материал и може да отпадне, като задача на изследването. Същото се отнася и за направените в края изводи. Положително впечатление оставя обаче, предложения модел за усъвършенстване на техническата и тактическата подготовка на практикуващите таекуон-до с ясно очертаните модули в етапите на тренировъчна дейност и различния подход „...при вербалните обучителни сеанси и анализирането на тактически похвати, персонализирани от предходни действия на практикуващите“ /стр. 70/. Прави впечатление също и използвания подходящ математико-статистически анализ на получените експериментални данни.

Третата глава е в обем от 76 страници. Тя е посветена изцяло на анализа на собствените експериментални резултати. Построена е логически, изцяло върху основата на получените резултати от проведената анкета и експерименталното тестово изследване през 2020 г. и 2021 г. На основата на тези данни са създадени модели за подготовка посредством вариативни методи и средства за оптимизиране на тренировъчната дейност с приоритет на психофизическата и техническата подготовка. Тези резултати са представени и анализирани последователно и показват очакваните въздействия на създадения и експериментиран в практиката модел на тренировка, детайлно в отделните негови модули. Сполучлив подход при оценката въздействието на създадения модел за подготовка на таекуондистите е използването на САН- теста, който при изследвания от такъв характер е доста подходящ. Получените с него резултати потвърждават положителното въздействие на приложената методика за подготовка на състезателите по таекуондо.

Използваната в дисертацията математико-статистическа обработка дава много добра възможност за задълбочен количествен и качествен анализ на получените експериментални данни. В тази посока ще отбележа, че достатъчно богатият материал от експериментални данни, които е получил дисертанта, позволява още по-детайлен анализ, особено се отнася до резултатите от използването на корелационния анализ.

Графичното оформление и онагледяване на получените резултати са направени доста богато и компетентно и съответстват на получените и представените в таблиците, данни.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

На основата на получените резултати и на техния анализ в дисертационния труд на докторант Костадин Димитров могат да се открият следните по-важни приноси:

1. Направен е сполучлив опит за създаване на научно-обоснована теория за оптимизиране на технико-тактическата подготовка в обучението по таекуон-до.
2. Апробирани са иновативни тренировъчни модели за оптимизиране на технико-тактическата подготовка в учебно-тренировъчния процес по таекуон-до, за които експериментално е потвърдено тяхната ефективност и полезност.
3. Систематизирана е комплексна тестова батерия е с висока информативност, водеща до комплексно оценяване на техническата и психофизическата подготовка на обучаемите.
4. Установените корелационни зависимости са добра основа и възможност за разработване на нови модели в учебно-възпитателния процес по таекуон-до.

Като цяло можем да отбележим, че извършеното теоретико-приложно изследване може да отнесем към получаването на нови данни и факти, които да бъдат основа за подобряване на комплексния тренировъчен и състезателен процес в спорта „Таекуон-до“.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Като доказателство за значимостта и приложимостта в практика на изследвания в дисертацията проблем са и представените от автора 3 статии, които отразяват определени страни и резултати от изследването. Те са публикувани в УИ „Паисий Хилендарски“, с ISBN 978-619-202-279-2.

Независимо от факта, че цялостното структуриране и оформяне на резултатите от проведеното дисертационно изследване, както и публикуваните статии са плод на вещото ръководство на научния ръководител, предвид факта, че дисертацията е реализирана в самостоятелна форма на обучение и без да съм бил пряк свидетел при разработването на дисертационния труд, мога убедено да заявя, *че представената дисертация и проведеното изследване е плод преди всичко на самия докторант, с неговото лично участие както при планирането, реализирането и написването на труда, така също и при анализа на получените резултати и формулирането на приносите от тях*. Към положително ми отношение за рецензираната дисертация бих направил и една препоръка за бъдеща реализация, отнасяща се до публикуването на получените в дисертацията резултати, за ползване от по-широк кръг от заинтересовани специалисти в тази област. Още повече представените от докторанта данни в публикациите са резултат не само от национални, но и международни състезания, както и резултатите от цялостния дисертационен труд, добре би било да им се даде по-голяма известност и представителност, чрез публикуване в международни списания, отразяващи живота и дейността на двете версии на Таекуондо – ITF и WT .

9. Автореферат

Авторефератът към дисертационния труд отразява основните моменти и резултати от изследването. Като обем и структура е направен според изискванията за резюмиране на подобен род разработки в съответствие с правилника на ПУ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Костадин Димитров съдържа предимно научно-приложни резултати и приноси за обучението и подготовката на таекуондистите. Той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и неговия правилник, както и на правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати са съобразени и

съответстват на специфичните изисквания на Факултета по педагогика, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът притежава необходимите теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Всичко изложено до тук в моята рецензия ми дава основание за положителна оценка на проведеното изследване, представено в рецензираните по-горе: дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси. Предлагам на почитаемото научно жури **ДА ПРИСЪДИ** образователната и научна степен ‘**доктор**’ на Костадин Димитров Димитров в:

- област на висше образование: **1. „Педагогически науки“**
- професионално направление **1.3. „Педагогика на обучението по...“**
- докторска програма: **„Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка.“**

15.02. 2023 г.

Благоевград

Изготвил рецензията: .....

(Проф. д.п.н. Кирил Костов)